

Suomen Olympiakomitean lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle koskien kulutuspalveluja koskevaa lakia

Kuultuaan jäsenjärjestöjään Suomen Olympiakomitea lausuu otsikkoasiassa seuraavaa:

Valmisteltaessa aikanaan nykyistä kuluttajaturvallisuuslakia eduskunnan käsittelyssä tehtiin rajaus, jonka mukaan lakia ei sovelleta yhdistyksiin siltä osin kuin ne tarjoavat palveluja jäsenilleen muussa kuin elinkeinotoiminnassa. Nyt tästä rajauksesta on tarkoitus luopua.

Yleensä lainsäädännön muutoksen taustalla on yhteiskunnassa ilmennyt tarve muutokselle. Suomen Olympiakomitealla ei ole tiedossa sellaista liikunnan ja urheilun turvallisuuden tilassa tapahtunutta kielteistä kehitystä, jota korjaamaan tarvittaisiin yhdistysten perustoiminnan sisällyttämistä lain soveltamisalaan. Lausuntopyyntöni niukassa taustamateriaalissa muutostarvetta ei perustella mitenkään.

Liikunnassa ja urheilussa korostetaan turvallisuutta ja turvallisuuden vaaliminen kaikilla tasoilla koetaan tärkeäksi sekä vastuullisuuden että toiminnan houkuttelevuuden näkökulmasta. Turvallisuutta taataan jo nyt erilaisilla suorituspaikkoihin (jotka ovat useimmiten kunnan tai muun kuin urheilujärjestön omistuksessa) ja välineisiin liittyvällä laeilla, määräyksillä ja standardeilla. Toiminnan järjestäjillä on vastuu- ja muut vakuutukset ja järjestäjien toimintaan soveltuu yleiset vahingonkorvausvastuuta koskevat periaatteet. Toimintaan osallistuvat ovat pääsääntöisesti vakuutettuja joko pakollisilla tai vapaaehtoisilla vakuutuksilla. Lisäksi urheilujärjestöt, erityisesti lajiliitot, ovat laatineet lukuisia sekä psyykkiseen että fyysiseen turvallisuuteen liittyviä ohjeistuksia.

Nykyisen hallituksen hallitusohjelmaan on kirjattu, että

- hallitus turvaa liikunnan vapaaehtoistyön varmistaen, että tarpeeton byrokratia ei ole este seurojen ja järjestöjen toiminnalle tai tapahtumien järjestämiselle
- hallitus valmistelee kansalaisjärjestöstrategian ja sen toimeenpanosuunnitelman, strategian puitteissa kevennetään järjestö- ja vapaaehtoistoimintaa koskevaa ylimääräistä säätelyä, selvitetään mahdollisuuksia kehittää kansalaisjärjestöjen omaa varainhankintaa ja parannetaan hallinnon ja kansalaisyhteiskunnan vuorovaikutusta

Esitys johtaisi täysin hallitusohjelman vastaiseen vaikutukseen lisäämällä nimenomaan byrokratiaa. Erilaisten turvallisuusasiakirjojen, yksityiskohtaisten palvelukuvausten ja riskiarvioiden teko on kaikki pois varsinaisesta seuratyöstä. Varsinkin pienessä seurassa hallinnon lisätaakka voi

kasvaa sietämättömäksi. Vapaaehtoistoimintaan (mukaan lukien luottamustoimet) on jo nyt vaikeaa saada ihmisiä eikä esitys ole omiaan lisäämään heidän määrää. Lisäksi esitys toteutuessaan mitä suurimmalla todennäköisyydellä lisäisi riitelyä, jos muun ohella tullaan vetoamaan siihen, että esimerkiksi seura ei ole jäsenistölle suunnatussa toiminnassaan noudattanut lain vaatimuksia.

Suomalaiset urheilujärjestöt ovat yleishyödyllisyysstatuksen omaavia yhdistyksiä, joiden perimmäisenä tarkoituksena ei ole taloudellisen hyödyn tavoittelu vaan tarkoituksensa toteuttaminen säännöissä määrätyllä tavalla ja viime kädessä jäsenistön tahdon mukaisesti. Toiminta perustuu jäsenten demokraattiseen päätöksentekoon ja toimintaa toteutetaan myös jäsenistön toimesta. Jäsenet eivät ole kuluttajia.

Elinkeinotoiminta poikkeaa täysin yhdistyksen jäsenelleen järjestämästä toiminnasta. Elinkeinotoiminnassa taustalla on taloudellisen hyödyn tavoittelu, toimintaa ohjaavat markkinat ja kuluttaja päättää minkä palvelun tai tuotteen ostaa, mutta ei käytä valtaa palvelun tuottajan tai tuotteen valmistajan hallinnossa.

Jos perusteena lakimuutokselle on yhdistysten ja elinkeinotoiminnan harjoittajien saattaminen samalle viivalle, niin tulisi tunnistaa yllä kuvattu yleishyödyllisen toiminnan ja elinkeinotoiminnan fundamentaalinen ero. Kyse ei ole kilpailevasta toiminnasta vaan aivan eri toimintaympäristöistä eri toimintalogiikalla. Jos yhdistys menettää yleishyödyllisyysstatuksensa tilanne on luonnollisesti toinen. Elinkeinotoimintaa harjoittavat yhdistykset ovat jo nyt lain piirissä.

Seurajäsenen rinnastaminen kuluttajaksi poikisi jatkossa myös muita kuin pelkkään palvelujen tai tuotteiden turvallisuuteen liittyviä riitoja. Esitys on omiaan nakertamaan kansalaisjärjestötoiminnan yleishyödyllistä perustaa ja jos tällainen ajattelutapa saa lisää valtaa lainvalmistelussa seuraavaksi uhattuna voi olla esimerkiksi verovapaus. Myös liikunnan ja urheilun autonomia kaventuisi.

Tämä esitys yhdessä sisäministeriön järjestyksenvalvojen kelpoisuusvaatimusten kiristystä koskevan esityksen (<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165166>) kanssa vaikeuttaisi entisestään järjestöjen arkea ja taloutta. Kun valtionrahoitusta kaikilla sektoreilla ollaan leikkaamassa, niin samaan aikaan lisätään järjestöjen byrokratiaa ja kustannuksia. Tässä ajassa ottaen huomioon talousleikkaukset ja turvallisuuspoliittisen tilanteen olisi kaikessa sääntelyssä arvioitava sen vaikutuksen kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiin ja suomalaisen demokratian heikentämiseen.

Mitä tulee asian tähänastiseen valmisteluun, niin Suomen Olympiakomitea ihmettelee, että näinkin tärkeää muutosta on esittämässä työryhmä, jossa on vain yksi kansalaisjärjestöksi luokiteltava taho. Myös tälle lausunnonleikkaukselle varattu aika on ollut liian lyhyt. Esityksen tukena ei ole ollut mitään perusteluita ja kommentoitavana tässä vaiheessa on vain osa mahdollisesta lopullisesta lakitekstistä, jolloin lopullisen esityksen kokonaisuuden hahmottaminen on käytännössä mahdotonta.

Suomen Olympiakomitea toivoo, että kansalaisjärjestöt kutsutaan laajalla rintamalla lakia valmistelevan työryhmän kuultavaksi, mikäli esitystä aiotaan vielä näiden lausuntojen jälkeen viedä eteenpäin.

Helsingissä 12.3. 2024

Taina Susiluoto
Toimitusjohtaja
Suomen Olympiakomitea